

ประชาสัมพันธ์ : องค์ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประเทศไทยกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไม่ใช่เรื่องใหม่และไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป เราคุ้นเคยกันดีกับคำว่า “ภาวะโลกร้อน” หรือ “ปรากฏการณ์ก๊าซเรือนกระจก” ในระยะเวลาที่ผ่านมาเรารู้ได้ว่าบางอย่างในระบบภูมิอากาศของโลกนั้นมีความผิดปกติไปจากเดิม ยกตัวอย่างเช่น เหตุการณ์หิมะตกในทะเลทรายซาฮารา อุณหภูมิในฤดูร้อนของเมืองซีdney ประเทศออสเตรเลียสูงถึง ๔๗ องศาเซลเซียส การเกิดพายุในแถบประเทศ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความถี่และรุนแรงมากขึ้น เหตุการณ์ “สภาพอากาศแปรปรวน” เหล่านี้ไม่ใช่เรื่องที่ไม่เคยเกิดขึ้น แต่เป็นเรื่องที่ไม่ได้เกิด เป็นปกติ หลังจากนั้นเราจะเจอเหตุการณ์ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศบ่อยขึ้นอันเนื่องมาจากการทวี ความรุนแรงของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศนั่นเอง ประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเช่นกัน โดย ผลจากการเก็บข้อมูลพบว่า

ประเทศไทย
เป็นประเทศที่ได้รับ
ผลกระทบจาก
การเปลี่ยนแปลง
สภาพภูมิอากาศอันเนื่อง
โดยผลจากการ
เก็บข้อมูลพบว่า

1

ในรอบ 40 ปีที่ผ่านมาอุณหภูมิเฉลี่ยของประเทศไทยมีสูงขึ้น โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีอุณหภูมิสูงขึ้นมากที่สุด เนื่องจากความหนาแน่นของประชากร และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเมือง ซึ่งทำให้เกิดปรากฏการณ์เกาะความร้อน (Heat Island Effect)

2

ค่าเฉลี่ยปริมาณฝนรายปีในแต่ละพื้นที่นั้นมีปริมาณฝนที่ต่างกัน เช่น ในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2525 – 2553 กรุงเทพมหานคร มีปริมาณฝนสะสมรวมรายปีเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในพื้นที่ชานเมืองฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร

3

จำนวนพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยจะมีปริมาณลดลง แต่มีความรุนแรงทางภัยพิบัติมากขึ้น ทำให้เสี่ยงต่อเหตุการณ์ฝนตกหนัก น้ำท่วม ดินโคลนถล่ม สลับกับความแห้งแล้งที่ใช้เวลานานกว่าดับ

4

ความถี่และระยะเวลาที่ฝนตกอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทยลดลง แต่ความแรงของฝนและความหนักของฝน จากเหตุการณ์ฝนตกหนักกลับเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดภัยพิบัติที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อาทิ น้ำท่วมฉับพลัน การกัดเซาะของแผ่นดิน และดินโคลนถล่ม เป็นต้น

อุณหภูมิ
คืนไม่เยือก = ภาวะเกาะความร้อนสูง
กลางวัน = ความร้อนต่ำ

ความร้อน

คนเยอะ = การเกิดความร้อนสูง
อาคารเยอะ = การกักเก็บความร้อนสูง
รถเยอะ =

“โดมความร้อน (Heat Island Effect)”
หรือบางคนให้นิยามเป็น “ปรากฏการณ์เกาะความร้อน (Urban Heat Island)” อันเกิดจากการเป็นเมือง
ของการเพิ่มขึ้นของประชากรและการเพิ่มมลพิษที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติทางกายภาพและทางเคมี
ของชั้นบรรยากาศระดับผิวพื้น ผลพวงดังกล่าวทำให้อุณหภูมิของอากาศใกล้พื้นดินเพิ่มสูงขึ้นและทำให้
ในเขตชุมชนเมืองที่มีที่พิกาศาภิรณามัมนับมีอุณหภูมิสูงกว่าบริเวณพื้นที่นอกเมืองที่เป็นป่า

เหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่

ในปี พ.ศ. 2554 จากการเก็บข้อมูลพบว่า
เป็นปีที่ประเทศไทยมีฝนตกหนักที่สุดในรอบ 60 ปี

เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดจากปริมาณฝนสะสมทั้งประเทศ ตั้งแต่เดือนมกราคม - ตุลาคม พ.ศ. 2554 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ย 35% โดยได้รับอิทธิพลจากพายุที่เคลื่อนตัวมาจากทะเลจีนใต้ทั้งหมด 5 ลูก ร่องบรรสูนที่พัดผ่านบริเวณประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับน้ำทะเลหนุนบริเวณอ่าวไทย ทำให้การระบายน้ำเป็นไปได้ไม่อย่างล้ารอนถึงปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ และการบริหารจัดการน้ำ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

[๑] รายงานสังเคราะห์และประมวลสถานการณ์ภาพองค์ความรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙

[๒] ข้อมูลจากศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมหาวิทยาลัย <http://www.radio.tmd.go.th/bangkok/?p=สาเหตุของปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ>

ภาวะโลกร้อนนั้นเกิดขึ้นจาก “ก๊าซเรือนกระจกที่มากเกินไปในชั้นบรรยากาศ” โดยหากมองย้อนกลับไปตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม (ช่วงปี พ.ศ. ๒๒๙๓) การทำกิจกรรมของมนุษย์เริ่มมีการนำสิ่งประดิษฐ์ เครื่องจักรกล มาใช้ในกระบวนการผลิตและการดำเนินชีวิตประจำวันมากขึ้น โดยมีการพึ่งพาเชื้อเพลิง ไม่ว่าจะเป็น ถ่านหิน น้ำมันเตา น้ำมันปิโตรเลียม เพื่อใช้ผลิตพลังงานสำหรับภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม และ การผลิตไฟฟ้าสำหรับใช้ในครัวเรือน อีกทั้งการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างต่อเนื่องนั้น ส่งผล

ให้ต้องมีการผลิต อาหาร การเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของประชากรที่เพิ่มขึ้น รวมถึงการตัดไม้ ทำลายป่าเพื่อสร้างแหล่งที่อยู่อาศัยและการขยายตัวของเมือง กิจกรรมที่เพิ่มขึ้นเหล่านี้ล้วนปล่อยก๊าซเรือน กระจกสู่ชั้นบรรยากาศทั้งสิ้น ส่งผลให้โลกของเราร้อนขึ้นอย่างรวดเร็วที่สุดในรอบ ๑,๐๐๐ ปี ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ [๑]

ที่มา : กองประสานการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สืบเนื่องจากปัญหา การ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระดับโลกอันมีสาเหตุมาจากการพัฒนา เศรษฐกิจของ ประเทศพัฒนาแล้วในช่วงหลังปฏิวัติอุตสาหกรรม เป็นตัวเร่งสำคัญที่ก่อให้เกิดการสังสมของ ปริมาณก๊าซเรือน กระจกในชั้นบรรยากาศ และทำให้ปรากฏการณ์ก๊าซเรือนกระจก และการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศทวีความ รุนแรงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ถึงแม้ว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะเป็นปัญหาที่ สำคัญระดับโลก แต่ส่งผล กระทบต่อประเทศกำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทยเป็นอย่างมากในสองส่วนหลักๆ กล่าวคือ ประเทศไทยต้องเผชิญ และรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งรวมถึงการ เปลี่ยนแปลงรูปแบบของฤดูกาล การ เกิดภัยพิบัติที่ รุนแรงและบ่อยครั้งขึ้น ความเสื่อมโทรมของ ทรัพยากรธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบและ การแพร่กระจายของเชื้อโรคและพาหะนำโรค นำมาซึ่ง การเกิดโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ จึงกล่าวได้ว่าการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นภัยคุกคามที่สำคัญต่อ การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ทั้งการ รักษาการเติบโตทางเศรษฐกิจ การขจัดปัญหาความ ยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ ความ สมบูรณ์ของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ในขณะเดียวกันปัญหาอีกส่วนที่หนึ่งประเทศ ไทยต้องเผชิญ คือ การเพิ่มขึ้นของปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จากรูปแบบของการพัฒนาประเทศที่

จำเป็นต้องพึ่งพาพลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิลเป็นหลัก และจากการขยาย ตัวอย่างรวดเร็วของพื้นที่เมือง ทำให้มีความต้องการใช้พลังงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจำเป็นต้องผลักดันให้เกิดความร่วมมือกันในระดับโลก ซึ่งประเทศไทยตระหนักถึงความจำเป็นในการร่วมกับประชาคมโลกในเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง จึงได้ให้สัตยาบันเข้าเป็นรัฐภาคีภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) และพิธีสารโตเกียว (Kyoto Protocol: KP) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และ พ.ศ. ๒๕๔๕ ตามลำดับ และได้เข้าร่วมประชุมหารือกรอบความร่วมมือระดับโลกในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นประเทศไทยจึงมีการ จัดทำ “ยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๕” ขึ้นเป็นฉบับแรก เพื่อให้กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็น กรอบนโยบายในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติต่อไป และ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง จึงได้จัดทำแผน แม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๗๓ ขึ้น เพื่อใช้สำหรับเป็นกรอบแนวทางใน ระยะยาวในการดำเนินงานของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นกรอบ ในเชิงนโยบาย (Policy Framework) ที่ จะนำไปสู่การสร้างกลไกและเครื่องมือเพื่อผลักดันการแก้ไขปัญหาการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ที่มา : - กองประสานการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - ศูนย์องค์ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สถาบันการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (สพท.)